

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ BILIM, ILIM HÁM
INNOVACIYALAR MINISTRLIGI**

BERDAQ ATINDAĞI QARAQALPAQ MÁMLEKETLIK UNIVERSITETI

**Akademik Charjaw Abdirovtin tuwılganına
90 jıl tolıw múnásibetine bağıshlangan
“Házirgi zaman ilimi hám bilimlendiriwiniń
áhmiyetli mashqalaları” atamasındağı xalıqaralıq
ilimiy-ámeliy konferenciyası**

MATERIALLARÍ TOPLAMÍ

NÓKIS - 2023

“Házirgi zaman ilimi hám bilimlendiriwiniń áhmiyetli mashqalaları” atamasındaǵı xalıqaralıq ilimiy-ámeliy konferenciya materialları toplamı. – Nókis: Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti, 2023. – b.

Shólkemlestiriw komiteti:

1. Reymov Axmed Mámbetkarimovich – Universitet rektori, t.i.d., professor shólkemlestiriw komiteti baslıǵı;
2. Turdimambetov Izimbet Raxmetovich – Ilimiy isler hám innovaciya boyınsha prorektor, g.i.d., professor shólkemlestiriw komiteti baslıǵı orınbasarı;
3. Narimbetova Roza Janabaevna - Qaraqalpaqstan medicinalıq institutı Ilimiy isler hám innovaciya boyınsha prorektori, b.i.k., docent shólkemlestiriw komiteti baslıǵı orınbasarı;
4. Nizamatdinov Kayrat Kewnimjaevich – Ilim-izertlewler, innovaciya hám ilimiy pedagog kadrlardı tayarlaw bólimi baslıǵı, yu.i.k., docent shólkemlestiriw komiteti baslıǵı orınbasarı;
5. Ametov Yaqıb Idrisovich – Biologiya fakulteti dekanı, b.i.d., professor shólkemlestiriw komiteti quramı aǵzası;
6. Xodjaeva Gulya Ashirbaevna - Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti Ekonomikalıq hám sociallıq geografiya kafedrası professorı w.a., g.i.k.
7. Xabibullaev Amet Jandullaevich – Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti Ekologiya hám topıraqtanıw kafedrası docenti, t.i.f.d. (PhD), juwaplı xatker
Barlıq fakultet dekanları - shólkemlestiriw komiteti aǵzaları.

Bul toplamda Qaraqalpaq mámleketlik universitetiniń birinshi rektori, Qaraqalpaqstanǵa miyneti sińgen ilim ǵayratkeri, Ózbekstan Respublikası İlimler Akademiyası akademigi, belgili mámleketlik hám jámiyetlik isker Ch.Abdirovtıń tuwılǵanına 90-jul tolıwı múnásibeti menen ótkerilgen Respublikalıq ilimiy – teoriyalıq konferenciya materialları berilgen. Konferentsiya materiallarında tiykarınan házirgi zaman ilimi hám bilimlendiriwiniń áhmiyetli mashqalalarına arnalǵan maqalalar toplanǵan. Sonday-aq, toplamda Ózbekistan Respublikası joqarı oqıw orınları, ilimiy izertlew mekemeleri, ulıwma orta hám orta arnawlı bilimlendiriw mekemeleri alımları hám qánigeleri, tayanış doktorantlar, doktorantlar, ózbekinshe hámde stajyor-izleniwshiler, magistrantlar hám ziyrek studentlerdiń ilimiy miynetleri orın alǵan.

Toplam materiallarınan tiyisli taraw qánigeleri, professor-oqıtıwshılar, jas alımlar, studentler hám basqa da keń jámiyetshilik wákılleri paydalanıwı múmkin

Juwaplı redaktor: A.M.Reymov - QMU rektori, texnika ilimleri doktori, professor.

Redkollegiya aǵzaları:

- I.Turdimambetov** – geografiya ilimleri doktori, professor;
- Ya.Ametov** – biologiya ilimleri doktori, professor;
- G.Xodjaeva**– geografiya ilimleri kandidati, professor w.a.;
- K.Nizamatdinov** - yuridika ilimleri kandidati, dotsent;
- M.Qudaybergenov** – filologiya ilimleri doktori, professor;
- T.Masharipova** – filologiya ilimleri doktori, professor w.a.;
- A.Xabibullaev** – texnika ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), dotsent w.a.;
- M.Oteuliev** - geografiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), dotsent w.a.

Konferentsiya toplamı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti Keńesiniń 2023-jul 12-dekabrdegi 4-sanlı protokoli menen baspaǵa usınıs etilgen.

Toplamda berilgen maqalalardıń mazmunına hám onda keltirilgen maǵlıwmatlardıń durılıǵına hár bir avtordıń ózi juwapker.

© Qaraqalpaq mámleketlik universiteti, 2022.

© “Házirgi zaman ilimi hám bilimlendiriwiniń áhmiyetli mashqalaları” atamasındaǵı xalıqaralıq ilimiy-ámeliy konferenciya materialları toplamı.

Gúltaji 5 tisli, atalıq 5, analıq 1. Gúlleri 6-15 mm keńliktegi topgúli sebetshege jıynaladı, gúltaj gúlleri hár shaqanıń basında birewden ósedi. Hár bir sebetshe eki jabıwshı japraqpenen qaplangan, sırtqısı jasıl reńde, ishki sargısh, qaraltım-jasıl jolaqları bar. Ishki japıraqları sırtı bólimine qaraganda kelterek. Gúllew hám miywelew baslanganda, sebetshesi qarayıp, toq qonır reńge kiredi. Miyweleri 6-8 mm uzınlıqtapǵı, eni 2-3 mm. Ósimlik iyun ayınıń ortalarınan sentyabrge shekem gúlleydi, avgust, sentyabr ayınıń aqırında miywe beredi.

Ilmiy meditsinada ter shıǵarıwshı (terlew) organlarınıń kesellikleri ushın diuretik sıpatında, balalarda diatezli vannalar ámeliyatında (allergiyaǵa qarsı tásir) isletiledi. Biologik aktiv zatlar esabına sheredatınışlandırırwshı, awırırw qaldırırwshı, irinli jaralargá qarsı, antitoksik, qandı tazalawshı, jaralardı emlewde, xoleretik, tonik tásirge iye.

Xalıq meditsinasında sidik aydawshı, diaforetik (terlew), dem alıw jolları kesellikleri hám metabolik kesellikler, cinga (vitamin C jetispewi) qan kesellikleri úshın, qotır, as sińiriwshı, tis awırırwında, anti allergik, lishayda (teri keselligi) isletiledi. Tibet meditsinada anemiya, ateroskleroz, kúydırǵı, Qıtay meditsinasında - ıssılıqtı túsiriwshı hám rak keselliginde qollanıladı.

Juwmaq. Qaraqalpaqstan sharayatına *Bidens tripartita* L. ósimliginiń ósiw dáwiriniń qısqrırw hám joqarı ósiw dinamikasına iye. Bunday sharayatta ósimliktiń ósiw dáwirin sheklewshı tiykarǵı faktor joqarı temperatura hám tómen ıǵallıq dárejesi bolıp esaplanadı.

Bidens tripartita L. ósimligi Qaraqalpaqstan sharayatında náller payda bolǵanınan baslap vegetaciyasınıń 140 -150 kún dawamında pisip etiledi. Fenologik rawajlanıw fazaları ıqlım sharayatına baylanıslı.

Paydalanılǵan ádebiytlar

1. Работнов Т.А. Жизненный цикл многолетних травянистых растений в луговых ценозах / Тр. БИН АН СССР, 1950. Сер 3. №6. – С. 7-204.

2. Халмуратов. П., Утепбергенова. А. Биохимические особенности *Bidens tripartita* L в условиях Каракалпакстана. Miasto Przyszlosci. 37, 55–58. Retrieved from 2023.

XAYITOV Y.Q., ODILIVA X.O.

Buxoro davlat universiteti

QADIMGI SUV INSHOOTLARI-SARDOBALAR HAQIDA

Annotatsiya: Maqolada qadimgi suv inshootlari-sardobalar haqida fikr-mulohazalar yuritilgan. Sardobalardan qadimda suv resurslari sifatida kishilik jamiyatida va chorvachilikda foydalanib kelinganligi yoritib berilgan. Sardobalarning qurilishi, o'Ichamlari, to'yinish manbalari bo'yicha ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: qadimgi suv inshootlari, suv resurslari, sardoba, Buxoro, O'rta Osiyo, O'zbekiston.

Bizga ma'lumki, qadimdan suv resurslari e'zozlanib kelingan va bu ulug' ne'matdan oqilona foydalanishgan. Sardobalarning suv resurslari ham kishilik jamiyatida muhim ahamiyat kasb etgan.

Sardoba so'zi (fors tilidagi sard – sovuq va ob - suv)- suv tanqis hududlarda uni to'plash va saqlash uchun maxsus qurilgan gumbazli hovuz [5]. O'rta Osiyo va Sharqdagi boshqa mamlakatlarda qurilgan[4]. Sardoba - gumbazsimon monumental inshoot shaklida bo'lib, ikki qismga bo'lingan: yer ostidagi qismi suv to'plash va saqlash uchun mo'ljallangan, yer ustidagi qismi esa dumaloq gumbaz ko'rinishida qurilgan.

Sardoba yerga chuqur ko'milgan suv uchun mo'ljallangan gumbazli sisterna . Odatda X asrdan boshlab karvon yo'llarida qurila boshlangan. Bunday sardobalardagi suv yilning eng issiq davrida ham salqin bo'lib turgan. Sardoba gumbazi sifatli pishiq g'isht va ganchdan ishlangan, tepasi tuynukli, atroflarida hovuzga tushadigan teshiklar qilingan.

Kirish uchun sardobaga eshik o'rnatilgan, uning oldi suvni toza saqlash maqsadida devor bilan o'ralgan. Sardoba yoniga chorva mollarni sug'oradigan oxur qilinib, unga hovuzdan maxsus tarnov orqali suv oqizilgan.

Ba`zi sardobalarda ularni nazorat va tozalab turuvchi miroblar uchun xonalar ham bo`lgan. Sardobalar geografik joylashuvi, joyning tabiati, relyefiga ko`ra, bir necha xil (qor-yomg`ir suvlari, anhorariq suvlari, yer osti suvlari) yig`iladigan sardobalar bo`lgan. Sardobalar o`lchamidan qat`iy nazar diametri 15 metrgacha chuqurligi 10-15 metrgacha bo`lgan.

Sardobalar yomg`ir va erigan qor suvlari bilan, ba`zan esa irmoq va kanal suvlari bilan to`lgan, ular qisman yer osti kanallari - korizlar yo`lida qurilgan. Ko`pchilik sardobalarda suv o`tishi uchun bittadan lyuk bo`lgan. Buxoro sardobalari ikkita lyukligi bilan ajralib turgan, ammo Abdullaxon sardobasi atrofida bir nechta lyuk o`rnatilgan. O`zbekistonda sardoba uchun asosiy qurilish materiali sifatida tekis, to`tburchak shakldagi yuqori sifatli va mustahkam pishiq g`isht ishlatilgan. O`rta Osiyoda asrlar davomida sardobalar chuchuk suvning kafolatlangan manbai va saqlash joyi sifatida xizmat qilgan. Ularning tashqi ko`rinishi g`ishtlardan terilgan gumbaz shaklida bo`lib, pastki qismida tirqishlarga ega bo`lgan. Ular orqali quduqqa yoki boshqa yer ostidagi sig`imga yog`ingarchilik mavsumida taqirlar suvlarini to`lab beradigan radial ariqchalar o`tkazilgan.

Sayyohlarning qo`lyozma manbalari tufayli sardobalarning mufassal ta`rifi saqlanib qolgan. "Malik va Mirza Rabot o`rtasidagi masofaning yarmida, yo`l bo`yida, baland dumaloq gumbazsimon imorat ko`rinib turibdi. Gumbazning yuqori cho`qqisida dumaloq tirqish qoldirilgan. Choqqili darvoza ortidagi pastga tushish yo`li ushbu doirasimon imoratning ichiga olib boradi; ettita cho`qqili tuynuk qalin devor aylanasi bo`ylab simmetrik joylashgan. Imorat naqadar mustahkam qurilganligi bilan hayratga soladi, ayniqsa, uning ajoyib gumbazi ostidan eng yuqori nuqtasigacha sanoqsiz doirasimon qatorlar bo`ylab yapaloq kvadrat shaklidagi g`ishtlardan gorizontol yo`nalishida shunday tartibda terilganki, yuqori qatordagi har bir g`isht pastdagi g`ishtga nisbatan gumbaz ichkarisi tomon birmuncha bo`rtib turadi; umuman olganda ushbu gumbaz xuddi to`ntarib qo`yilgan dumaloq amfiteatr zinalariga o`xshaydi. Imorat qurishning bu kabi o`ziga xos usuli, u naqadar ibtidoiy bo`lib ko`rinishiga qaramasdan, o`zining mustahkamligi bilan lol qoldiradi. Bunday cho`l imoratlari "sardoba" nomi bilan ma`lum. ... Baland, bir necha sarjingga teng keladigan toshdan terilgan gumbaz ostida doimo soya-salqinlik hukmron yoz jaziramasida yo`l yurib toliqqan yo`lovchi bu yerda ajoyib tasalli topadi, qahraton qishda esa qorli bo`ronlardan boshpana sifatida xizmat qiladi. Imorat ichiga tushayotganda uning tuynuklari "tashqi tomondan aynan atrofdagi tuproq sathiga to`g`ri keladi" toshdan terilgan imorat tubidan uch sarjin (1 sarjin=2,134 m) balandlikdan ochib qo`yilganligini ko`rasiz, shunda zalning o`zi yerda qazib qo`yilgandek tuyuladi. Har bir sardoba qoshida ikki-uchta ko`tarma qo`rg`onlar mavjud bo`lishi zarurati shu bilan izohlanadi. Bahorda qor eriy boshlaganda atrofdagi barcha suv sardoba tomon oqib, tuynuklari orqali uning ichiga o`tadi. Shu bois ham bunday havzalarni qiya tovoqsimon yerlarda qurishga harakat qilishgan " . Sardobalar qadimda dasht va cho`llarda chorvani va savdo karvonlarini suv bilan ta`minlashda muhim o`rinda turadi.

1-rasm. Sardobalar [1;2;3].

Suvloq – chorva mollari suv ichadigan joy. Qashqadaryo viloyatidagi Sangi suvloq nomli sardoba mavjud.

Sardobalarning bunyod etilishi nafaqat tekisliklarda kichik tog`oldi hududlari yonbag`irlarida ham bunyod etilgan. Bu sardobalarda ikkita suv qabul qilish sig`imlari tayyorlangan va ulardan biri tindirgich sifatida xizmat qilgan, uning tubiga loy va boshqa axlatlar cho`kkan. Biroq tindirgich sardobani tozalash zaruratidan ozod etmagan, u faqat tindirilgan suv kelib tushishini ta`minlagan, bu esa asosiy suv qabul qilish sig`imini kamroq tozalashga imkon yaratgan. Balchiq bilan loyqalangan taqir suvlari juda sekin tinadi, shu bois mahalliy aholi sardobadagi suvga osh tuzini qo`shib, muallaq cho`kindilardan tozalagan. Ayrim joylarda suvga osh tuzi, ohaktosh va ko`mirdan iborat aralashma qo`shigan. Bunday ishlov berish natijasida suv uzoq vaqt saqlanib turadi va uning ayniganlik alomatlari sezilmaydi. Bunday noyob me`moray majmualar ahvolini cho`l aholisi doimiy ravishda kuzatib turgan, zarur bo`lgan gumbazlarni, suv olib keladigan radial ariqchalarni balchiqdan tozalaganlar.

Ayrim sardobalarning vayronalari bugungi kungacha saqlanib qolgan, lekin mahalliy aholi ularni alohida qismlarga ajratib, qurilish materiallari sifatida ham foydalanmoqdalar.

Hozirgi kunda ham ko`pgina xonadon va boshqa inshootlar devorlarida sardobalardan olingan o`ziga xos to`rtburchak shakldagi g`ishtlarni ko`rish mumkin. Hozirgi vaqtda juda yaxshi saqlanib qolgan bir necha sardobalar mavjud.

O`ylaymizki, qadimgi suv inshootlarini asrash va muhofaza qilish suvga bo`lgan ekologik madaniyatni yuksalishida muhim o`rin egallaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Azimov A.A. O`zbekistonda suvdan foydalanish an`analari va zamonaviy yondashuvlar. "Fan va texnologiya" nashriyoti, Toshkent, 2015. -B. 30.
2. Abu Bakr Muhammad ibn Ja`far Narshaxiy. Buxoro tarixi. Toshkent, "Sharq mash`ali" jurnaliga ilova "Sharq bayozi", 1993. -B. 17.
3. Nizomov A., Rahimova G., Rasulova N. Toponimika. "Sharq" nashriyot matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosh tahririyati. Toshkent, 2013. -B. 13.
4. Qorayev S. O`zbekiston viloyatlari toponimlari. "O`zbekiston milliy ensiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti, 2005. -B. 42.
5. Qudratov S. Sardobalar o`lkasi. Toshkent, 2001. -B. 26.

XOLBOYEV F.R., SHODIYEVA F.O., BAROTOV A.H.

*O`zbekiston Milliy universitet
Buxoro davlat pedagogika instituti*

BUXORO VILOYATIDA UCHROVCHI KO`K KAPTARNING EKTOPARAZITLARI

***Annotatsiya.** Ko`k kaptar turli antropogen qurilmalardan uya qurishda foydalanish xususiyatining yuqoriligi bilan ham boshqa turlardan ajralib turadi. Uning ozuqasining asosini antropogen kelib chiqishga ega bo`lgan turli maishiy chiqindilar tashkil etadi. Oziqlanish va ko`payish jarayonidagi aloqalar bu turning boshqa ko`pgina turlar bilan munosabatda bo`lishiga sabab bo`ladi. Bunday munosabat kaptarlarda parazitlarning tarqalish ehtimolini oshiradi.*

***Kalit so`zlar:** Sinantrop, antropogen, ektoparazit, urbanizatsiya, invaziya ekstensivligi, migratsiya, polistiklik.*

Mavzuning dolzarbligi. Qushlar ko`pgina kasalliklarni tarqatishda, parazitlarning asosiy va oraliq xo`jayini sifatida ishtirok etish orqali amaliy ornitologiya tibbiyot yo`nalishida muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa ko`p sonda uchrovchi va migratsiya qiluvchi turlar hamda insonning yo`ldoshiga aylangan sinantrop turlar qayd etilgan jarayonlarda nisbatan faol ishtirok etadi.

O`zbekistonda keng tarqalgan hamda urbanizastiyalashgan hududlarda ko`p sonda uchrovchi sinantrop qush turlari va ularda uchraydigan ektoparazit-larni aniqlash, sinantrop qushlarning tarqalishi, soni va ekologik xususiyatlarini o`rganish, qushlar va ektoparazitlar orasida yuzaga

MAZMUNÍ:

ALGÍ SÓZ	3
1-SEKCIYA	
TÁBIYIY ILIMLERDÍN XALIQ XOJALIGI MASHQALALARIN SHESHIWDEGI ORNI TABIIY FANLARINING XALQ XO'JALIGI MUAMMOLARINI HAL QILISHDAGI O'RNI MECTO ECTECTBENNIX HAYK B PESHENII PROBLEM NARODNOGO XOZ'YAYTBA	
Abdurakhmanova G.A., Ergasheva N.S. Bioecological characterisation of phytonemotoda of vineyards in the Fergana valley.....	4
Abdurahmonov SH.A., Shayxova B.H. Kizilbaeva K.S. Biogelmintlarning rivojlanish sikllari.....	5
Abduraxmonov N.YU., Qorayev A.X. Hisor tog` tizmalari lalmi tuproqlari va ularning unumdorligi.....	7
Akbarova G.M. History and significance of species metasequoia glyptostroboides HU & W.C.CHENG	8
Allamuratov M.O., Uzakov J.B. Nókis qalasi atmosfera hawasiniñ házirgi jaǵdayin ekologiyaliq bahalaw..	10
Ametov Ya.I., Matekova G.A., Turdibaev Q.P., Tureev A., Tleumuratov S.A., Nurimov B., Orinbaev D. Qoraqalpog`iston Respublikasi hududida iqtisodiy ahamiyatga ega bo`lgan qushlar va sutemizuvchi hayvonlarning zamonaviy holati.....	13
Atoyeva G. R., Husniddinova M. Kimyoviy ifloslangan tuproqlarning xossalarning o`zgarishi.....	15
Абдикаликов Ф.А., Сейтахов Р.П., Жартыбаев Ж.К. Оценивание функции среднего остаточного времени безотказной работы в специальной регрессионной модели случайного цензурирования с двух сторон.....	17
Абдухоликов Ф.Б., Жуманов Ж.А., Содикова С.Ш. Биологик рекультивацияни амалга оширишда ўсимликларнинг роли.....	20
Айтаниязова Г.М., Жугинисов Т.И. Влияние температуры и влажности на насекомых Anobium punctatum Deg.....	23
Аметова Н.И., Жуманов М.А., Аметов Я.И. Нукус шаҳри ва унинг атрофининг камёб қушлари.....	24
Арпбаев И.М., Турсынбаев И.Қ., Шукурлаев М.Н. Ақтуба қўлида кузги орнитологик кузатишлар	26
Аскарова Д. Б., Бекнева А.А. Математикалық программаластырыў мәселелерин пакет программаларынан пайдаланып шешиў.....	29
Atashov A.SH. Ekologik omil va Orolbo`yi faunasining hozirgi holati.....	31
Baxodirova Z.Yu., Najmiddinova O.R. O`simliklarni turli ozuqa muhitida mikroklonal ko`paytirish.....	33
Bazarbaeva S.A., Abdullaev A.Q. Janubiy Ustyurt milliy tabiat bog`i hayvonlari bio-xilma xilligi.....	34
Bekbulatova G. A., Jolimbetov B. Opportunities for tourism development in Karakalpakstan.....	35
Bobonazarov G`Y., Omonova N.R. O`zbekiston janubiy hududlari sharoitida kurkalarda menopon gallinae patxo`rini tarqalishi	37
Boymurodov X. Egamqulov A. Dilmurodov G`. Jumanazarova X.Urozova P, Eliboyev Z. Hazratov U. Sherobod daryo suv ekotizimlarida gidrobiontlarning tarqalishi va ekologik guruhlari.....	40
Байгелдиева Н.Ж., Шаниязов У.Б., Алламуратов Б.Дж., Нуримов. Б.Ж. О структуре популяции и плодовитости песчанок в Каракалпакстане.....	42
Байжанов Қ.Қ., Байжанова Н.Қ, Аметов Я. И. Экологик маданият - куннинг долзарб масаласи.....	44
Бекназарова Г. Саўын сыйырларды азықландырыў ҳәм азықлық рационын дузиў шарўашылықты раўажландырыўдың әҳмийетли факторы.....	47
Бектурсынова А.П., Джуманазарова З.К. ИК-спектроскопия комплекса нитрата бария с мочевиной.....	49
Dadayev S.D., Paluaniyazova D.A. Qoraqalpog`iston mayda shoxli mollari imaginal sestodalari va ularni tarqalishi.....	50
Dolimova D.Z., Najmiddinova O.R. In vitro sharoitida dorivor o`simliklarni mikroklonal ko`paytirishning ahamiyati.....	52
Doniyorov B.N., Ametov Ya.I. Buxoro vohasi paxta dalalarida uchrovchi qushlar sistematik ro`yxati va uchrash holatiga doir ma`lumotlar.....	54
Duysenbaeva G.J. Noan`anaviy agrorudalarni foydalanish va uning tuproq unimdorligiga tasiri.....	56
Даужанов А.Ш., Турганов Н.А., Азизова Г.С. Практические методы решения в обобщённых функциях.....	57
Девонова Н.К. Тангачақанотлилар (Lepidoptera) туркумининг Марказий Осиё минтақасида ўрганганлик ҳолати.....	59
Елгондиев К.К., Наурызбаева Ш.О. Решение квазилинейного связанного уравнения ван дер Пюффинга.....	61
Есимбетов Р., Аметов М., Шаденова Р. Қорақалпоғистоннинг Қораўзак тумани ҳудудида катта қум сичқони (Rhombotus oritimus) нинг кўпайиши динамикаси.....	63

Есимбетов А.Т., Собиров С.Б. Айрим флавоноидларнинг вазорелаксант таъсирида K^+ -каналларининг ролини ўрганиши.....	66
Ешмуратов М.Т. Научные подходы развития пищевой промышленности в Приаралье.....	67
Imanmurzaev A.Q., Kalmurzaev J.S., Abdullaev T.J., Xudaybergenov N., Ganiev N. Quyí Amudaryo hududida kuzatilgan xavfli gidrometeorologik hodisalar.....	69
Jabbarov Z.A., Sultonova N.Sh. Og'ir metallarning tuproq mikroorganizmlariga ta'siri.....	74
Jangabaev A.S., Esenova A.Q. Qaraqalpaqstan úy tawíqlariniñ (gallus gallus dom.) Gelmintafaunasi.....	77
Jangabaeva A.S., Turdibaeva G.J. Tikenli artishok – cynara scolymus l. – артишок колючий ósimliginiñ dárilik qásiyetleri hám qollanılıwı.....	78
Juraeva S.E., Umirov N.S. Benzimidazol hosilalari va ularning chinligini aniqlash.....	80
Жугинисов Т.И., Дуйсенгалиев Е.С. Жанубий Оролбуийи мўйловдор қўнғизлар оиласининг (coleoptera, cerambycidae) биоэкологик хусусиятлари.....	82
Закирова С.Х., Абдухакимова Х.А., Сотиболдиева Г.Т. Влажность песков Ферганский долины.....	84
Kabulova L.B., Zulxanderova N.M. Ximiyaniñ pán retinde rawajlanıw tariyxı.....	85
Karimbaev K.K. Quyí Amudaryo landshaft komplekslarini shakllantiruvchi asosiy omillar.....	87
Kurbaniyazov B., Seytnazarov A., Perdebaeva G. Nókis jaǵdayında aǵash-puta deneli ósimliklerdiñ bioekologiyasi.....	89
Кудрярова К.К., Каипбергенова Г.Р. Полевой шпат ценное сырьё для получение стекольных изделий	91
Kosbaulieva B.J. Amorfa turkumining turlarining bioekologik xususiyatlari.....	92
Qaljanov D.M., Esimbetov R.M. Qubla Aral aymaǵında iri shaqlı qara mallarda qan hám qan tamır sistemasi funkciyasiniñ ózgerislerin analiz qılıw.....	94
Qaypnazarova I.P., Tursunboev H.E. Turkiston do'lanasinig dorivor xususiyatlari.....	96
Qurbanbaev Ó.O., Askarova D.B., Joldasova R.B. Bir tekli tuwrı múyeshli membrananiñ keshigiwshi argumentke iye májbúriy terbelis teñlemesi ushun aralas máseleler.....	97
Madenov B.D., Reymov A.M., Yusupov I.A. Bestóbe káni bentoniti qosılǵan ammiaklı selitra.....	99
Matmuratov M.A. Saykólde ushirasatuǵın makrozoobentoslardıñ (macrobrachium nipponense) dominant wákili.....	101
Mavlonov J.B., Nurimbetov B.Ch., Eseyova E.A. Qaraqalpaqstan dolomitleri tiykarında karbonatlı birikpelerdiñ ximiyalıq quramin úyreniw.....	102
Mardonova G.O., Ataqulova S.A., Rahmatillayeva M.O., Egamberdiyeva D.R. Endofit bakteriyalarning qizilmiya urug'lariga ta'siri.....	104
Maxamadiyeva Q., Musakayeva S.R. Indigofera tinctoriya-l tarkibidagi glikozidlarning miqdorini aniqlash va ajratib olish.....	106
Maxamadiyeva Q.X., Musakaeva S.R. Antraxinonning reaksiya qobilyatini kvant kimyoviy baholash.....	108
Маматова М. М., Мирзаева Г.С. Cicindela clypeata fischer von valdheim, 1821 ҳамда calomera sturmi (ménétris, 1832) турларининг Марказий Осиё минтақасида тарқалиши.....	110
Машарипова С.Ф. Особенности показателей крови у детей в условиях Южного Приаралья.....	112
Nabieva M., Dusmatova G.A. G'o'zaning morfo-biologik ko'rsatkichlarining tahlili.....	113
Naǵashibayeva A.K. Biogumus hám onıñ paydali qásiyetleri.....	114
Naǵashibayeva A.K. Talshıqlı shıǵındılar hám olardıñ túrleri.....	116
Наурузбаева Г.Т., Бахрамова Г. Б. Степень изученности проблемы медицинского обслуживания населения.....	117
Нурова З.А., Карахонов Р.К., Салимов С.М., Уразова З.У., Хидиров.О.П., Олимжонова М.О. Характеристика экспериментальных методов исследования животных.....	119
Paluanıyazova D.A. Qoraqalpog'iston mayda shoxlı mollari larval sestodalari va ularni tarqalishi.....	122
Paluanıyazova D.A. Qoraqalpog'iston mayda shoxlı mollari trematodalari.....	124
Rayımov A.R., To'raev M.M. Buxoro viloyati va unga chegaradosh hududlarda uchrovchi suvda hamda quruqlikda yashovchilarning sistematik tahlili.....	126
Saitova A.K., Sulaymanova G.M. CROCUS SATIVUS L. O'simligining biomorfologik va ekologik xususiyatlari.....	128
Sarsenbaev M.P. Amarant(amaranthus l) ósimliginiñ biologiyasi, ekologiyasi, onu jetistiriw agrotexnologiyasi.....	129
...	
Serjanova A.Q., Tursunboev H.E. Qızıl exinatseya (echinacea purpurea) ósimliginiñ biomorfologiyasi hám dárilik qásiyeti.....	131
Trepbergenova P., Keñesbaeva A. Biologiyalıq kóp-túrlilikti saqlaw mashqalalari hám qorǵaw usillari....	132
Tursinov M., Urazimbetova Yu. Qoraqalpog'iston Respublikasining qishloq tumanlarida aholi zichligi va migraciya holati.....	133
Туреева К.Ж., Турымбетов Р.Т. Экологический состояние озера Дауткуль.....	135

Туреева К.Ж., Турымбетов Р.Т. <i>Ҳозирги шароитларда сув объектиларининг биоген элементлари мониторинги</i>	137
Турениязова Д.А., Атаниязова А.С., Узакбергенев Н. <i>Anabasis arylla</i> осимлиги алкалоидларының химиялық ҳам биологиялық аспектери.....	140
Umirova L.F. <i>Phaseolus auerus</i> l. <i>Turiga mansub</i> mahalliy va xorijiy namunalarning fotosintetik pigmentlar tahlili	142
Фундукчиев С.Э., Ишмурзаева О., Мухамадиев Б.Ш. <i>Редкие виды водных птиц Узбекистана в коллекции зоологического музея Самаркандского университета</i>	144
Sharipova A.I., Sharipov A.A., Barnoev S., Atadjonova Yu.B. <i>Qoraqalpog‘iston bentonit gillarining ayrim kolloid kimyoviy xususiyatlarini o‘rganish</i>	147
Xalmuratov P., Mirzabaev T., Utepbergenova A. <i>Qaraqalpaqstan sharayatında úsh bólekli iyttikenek – bidens tripartita</i> l. ósimliginiń ontogenezi.....	149
Xayitov Y.Q., Odiliva X.O. <i>Qadimgi suv inshootlari-sardobalar haqida</i>	151
Xolboyev F.R., Shodiyeva F.O., Barotov A.H. <i>Buxoro viloyatida uchrovchi ko‘k kaptarning ektoparazitlari</i> . ..	153
Xoliqov M.I., Yettibayeva L.A. <i>Mentolning benzoy kislotasi bilan yangi hosilasini tuzilishini tadqiq qilishning iq spektroskopik usuli</i>	155
Xodjaeva G.A., Alieva B.A., Dauletbaeva D.D. <i>Qoraqalpog‘iston Respublikasi demografik holatidagi o‘zgarishlar</i>	157
Эргашева Н.А. <i>Био-экологические особенности echinacae purpurea (L.) Moench в условиях Мурзачулского оазиса</i>	160
2-SEKCIYA	
MEDICINA ILIMI HÁM INSAN SALAMATLÍGÍ MASHQALALARÍ	
TIBBIYOT ILMI VA INSON SALOMATLIGI MASALALARI	
ПРОБЛЕМЫ МЕДИЦИНСКОЙ НАУКИ И ЗДОРОВЬЯ ЧЕЛОВЕКА	
Альджанова Г. А., Жаксымуратова Ш. <i>Формирование толерантного сознания в подростковом возрасте</i>	163
Абипов Р., Бекбанов А. <i>О целебных свойствах лекарственных растений</i>	164
Буранова Г. Б. <i>Жанубий Ўзбекистон шароитида ҳомиладор аёлларнинг темир ва магний элементлари таъминланиши</i>	166
Дауылбаева К.К., Ережепова Г.Дж., Еримбетова З., Бабажанова В.А. <i>Влияние нутриентов на здоровье женщин в регионе Аральского экологического кризиса</i>	168
Djumamuratova M.Sh., Sadullaev Sh.R., Bazarbaeva M.M. <i>Medicinada emulsiyalardi turaqlilantirivda polielektrolitlerdi emulgator retinde qollaniv</i>	170
Jumanova V. <i>Medicinaliq qamsizlandiriv xizmetleri bazarin izertlew processlerin rawajlandiriv</i>	172
Jumanova V. <i>Tibbiy xizmatlarning amapadoplugini oshirish yullari</i>	175
Зулфқоров Х.З., Умаралиева М.Т., Шахмурова Г.А. <i>Применения инновационных технологий в медицинском лицее на занятиях по биологии</i>	177
Кутлымуратова Г., Аскарлова Н., Аманиязов А., Пирлепесова М., Бердамбетова Б., Мамбетназаров А. <i>Анализ показателей физического развития девочек под влиянием антропогенных нагрузок Каракалпакстана</i>	180
Latifbayeva R.U., Baxiyeva. L. <i>Jag‘-jag‘ dorivor o‘simligi ahamiyati va yetishtirish texnologiyasi samaradorligi</i>	181
Nurova Z.A., Bekmirzayev E.R., Olimjonova M.O., Qo‘ng‘irotova A.I., Egamberdiyeva Sh.S., Nurisloмова L.F., Xamrayev R.R. <i>Valuable properties of the california red worm and its importance in the treatment of human diseases</i>	182
Нуратдинова З.К. <i>Заболеваемость лепрой в республике каракалпакстан за последнее 5 лет</i>	184
Нурова З.А., Карахонов Р.К., Салимов С.М., Уразова З.У., Хидиров.О.П., Олимжонова М.О. <i>Характеристика экспериментальных методов исследования животных</i>	186
Матуразова Э.М., Алланиязова М.Х., Жиенбаева М.Б. <i>Исследование степени питания у детей и подростков, проживающих в Южном Приаралье</i>	189
Мадреимов А., Зайдуллаева М. <i>О влиянии карантинных мероприятий на уровень диарейных заболеваний в республике каракалпакстан</i>	192
Mirzaxalilov S.S. <i>Sportchining turli fiziologik parametrlarini to‘playdigan mobil qurilmani ishlab chiqish</i>	199
Mirzataeva G.M., Shinibekov Q.P. <i>Zamanagóy kompyuterlerdiń studentlerdiń iskerlik qábiliyetine keri tásir etiwshi faktorlari</i>	201
Pirlepesova M., Amaniyazov A., Qutlimuratova G., Askarova N., Mambetnazarov A. <i>The features of functional indicators of adolescents in the environmental conditions of the aral sea region</i>	203

Пирниязова Н.В., Даулетмуратова Г. А. Акцентуация характера и преодоление стресса в юношеском возрасте.....	204
Пирниязов И.К., Хожажелдиева Б. Формирование активной жизненной позиции школьника в современных социокультурных условиях	206
Розумбетов К.У., Еркудов В.О., Матчанов А.Т., Нысанова С.Н. Особенности морфофункциональных показателей подростков, проживающих в экологически неблагоприятных районах Каракалпакстана.....	208
Sagindikova N.J., Saparova E.T. O'smirlik davrining psixologik xususiyatlari.....	210
Хайдаров Х.К., Даулетмуратова В.Б., Керимбаева А.А. Ўзбекистонда аллергия кўзгатувчи ўсимлик ва дарахлар ҳақида.....	211
Ҳазратова Ҳ.Н., Раҳматуллаев Ё.Ш. Ўзбекистон республикасининг жанубий вилоятлари шароитида бошланғич синф ўқувчиларининг овқатланиш статуси.....	213
Эшбоев Э.Х., Фаттахов Б.Ш., Турдиев Ж.Р. Заҳм (сифилис) серодиагностикасидаги муаммолар.....	215
Эшбоев Э.Х., Фаттахов Б.Ш., Турдиев Ж.Р. Заҳм касаллигининг микроскопик диагностикасидаги камчиликлар	216
Эшбоев Э.Х., Фаттахов Б.Ш., Маматхўжаев А.С. Қўтир касаллигининг эски ва янги муаммолари тўғрисида.....	217
3-SEKSIYA	
SOCIAL-EKONOMIKALIQ HÁM GUMANITAR ILIMLERDIŃ ÁHMIYETLI MÁSELELERI	
IJTIMOIIY-IQTISODIY VA GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MASALALARI	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ И ГУМАНИТАРНЫХ НАУК	
Abdimuratova N.P., Abdimuratov J.P. Bilimli el-boladi zor.....	219
Abishov M.S. Kadirbaeva A.A. Raqaqamlashtirish sharoitida buxgalteriya hisobida inson resurslarini boshqarish.....	221
Avezova G. S. Isajon Sulton asarlarida an'anaviy ruh ustivorligi.....	223
Алиев П.К. Иқтисодиётни ривожлантиришида таълим консалтингининг ўрни.....	225
Артыкбаев А.Б., Муратбаева Ф.Т. Роль электроники в процессе цифровизации отрасли экономики ...	228
Аллашева Н. А. Минтақа саноатини бошқаришининг инновацион тизимини такомиллаштиришининг хорижий тажрибалари.....	229
Султанов А. Философия пәнин проблемалық оқытыў өгешеликтери.....	232
Сулайманов С.А., Қытайбеков А. Орол сув йўлининг инқирози ва унинг оқибатлари.....	233
Даулеталиева А.С. Плюсы и минусы аутсорсинга в современном бизнесе	235
Отенбергенев Ш.Т. Геотермальный нергетический потенциал Узбекистана	237
Qutlimuratov K.X. Qalimbetov B. Arzieva G.K. Nawayi shigarmalarında ilimni ulg'lanıwı	239
Utegenova S. T. Nasirova D.R. O'zbekistonda soliq ma'muriyatchiligida soliq to'lovchilarga xizmat ko'rsatishni takkomilashtirish yo'llari.....	241
Утегенова С. Т. Акциядорлик жамиятларида бизнес жараёнларини аудиторлик текширувлари амалга оширишида халқаро аудиторлик стандартларини қўллашининг амалий жиҳатлари.....	244
Ержанова Г. Умумтаълим мактаблари ўқувчиларида мантиқий фикрлаш кўникмасини ривожлантиришининг дидактик имкониятлари.....	246
Alimova B. A. Kishi biznes hám isbilermenlikte innovatsiyalıq iskerlikti asırıw hámde bazar infrastrukturasin rawajlandırıwdıń marketing tiykarları.....	248
Ruzieva D.A. Korxonalarining innovatsion ishlanmalarini moliyalashtirish mexanizmlarining qiyosiy tahlili ...	251
Tajekeev Z.K., Pirnazarova J.D. O'zbekstan Respublikasında milliy audit bazari jaǵdayınıń analizi.....	253
Нажимова Г.Б. Анализ лингвокинесики взгляда и лицевой экспрессии в каракалпакских произведениях ...	255
Sarsenbaev A.M. Tuqmatning jabovgarlik asoslari.....	256
Khadjieva D., Avezbayeva Yu. Linguistic peculiarities of idiomatic compounds.....	258
Jorabekov T.K., Murodov Sh.A. The relationship between automatic speech understanding and semantics	260
Kalimbetov B, I, Iskenderova S. B. The effectiveness of authentic material in promoting spoken English.....	262
Кадирниязова А. К. Заимствования из английского языка в русскоязычных веб-сайтах в аспекте межкультурной коммуникации.....	264
Ismailov T.K. Jaslarda buxgalteriya esabin informacion texnologiyalar ortaliǵında islew kónlikpelerin qáliplestiriw máseleleri.....	266
Xadjieva D.T. Erimbetova E.K. Kórkem shigarmada obraz jaratıwdıń ayırım usılları	268
Хожамуратов К.Б. Тасвирий санъат асарларининг маънавий аҳамияти.....	270
Утепбергенев Ф.Ж. Гэуир қаладан табылган терракота.....	271
Abdullayev Sh.D, Abdullayev O.I. O'zbek va qoraqalpoq tillarida axbrot-kommunikatsiya sohasidagi zamonaviy leksika.....	273

Яхияев Ж. <i>Темурийлар тарихини ўқитиш орқали ўқувчиларда миллий ғурур туйғусини ўстириш.....</i>	275
Bekbosinov K.K. <i>Awil xojaligi karxanalari esap siyosatini xarakterli o'zgesheliklari .....</i>	277
Sagindikova N.J., Bekbergenova D.M. <i>Psixologiyada erkli uyreniwdiñ ahmiyeti.....</i>	279
Esemuratova N.B. <i>Korkem shigarmalarda naqil-maqallardiñ transformaciyalanw usullari.....</i>	281
Orazbaeva N.D. <i>Türk hám qaraqalpaq tililerindegi atliqtñ tartim affikslerindegi variantlari.....</i>	283
Магжанов А.Ж. <i>Мустақиллик йиллари Қорақалпоғистонда автомобил транспортининг ривожланиши.....</i>	285
Даўлетмуратов Б. <i>Өлим менен байланыслы үрп әдетлер. Ұясият.....</i>	287
Najimov I. P., Bekmuratova S. M. <i>O'zbekiston Respublikasining shimoliy va shimoli-g'arbiy hududlarida qurilish obyektlarini qurilish materiallari bilan ta'minlash masalalari.....</i>	289
Nurmatova G. <i>Xojeli rayonidagi ayirim toponimlar haqqida.....</i>	291
Xalmuratov K.P. <i>Temir jol jolawshu tasiw tarmagında marketing xizmetlerin jetilistiriw.....</i>	293
Xalmuratov K.P. Abdijalalova G. Asanova G.. <i>O'zbekstanda xalqaraliq turizm tarawın rawajlandiriw.....</i>	295
Xalmuratov K.P. Xalmuratova A. Erkinova D. <i>O'zbekstanda turizm tarawın rawajlandiriwdiñ tiykarğı bağdarlari.....</i>	297
Aydaniyazova B.A. <i>Qoraqalpog'iston Respublikasi sharoitida korxonalarining tarmoq tuzilmasini shakllantirish omillari.....</i>	299
Bazarbayeva Sh.I. <i>O'zbek va qoraqalpoq tillarida "ko'z" komponentli salbiy munosabat ifodalovchi ba'zi frazemalar semantikasi.....</i>	301
Ismaylov K.S. <i>Buxgalteriya esabiniñ tariyxi hám oniñ rawajlanıw jollari.....</i>	303
Madaminova R. <i>Qoraqalpog'istondagi qipchoq guruh o'zbek shevalarining lisoniy o'ziga xosliklari.....</i>	306
Qalmuratov B.Sh. Aytmuratova Sh.K. <i>Sanaat kárxanalarin innovaciyaliq basqariwdiñ sirt el tájriybeleri.....</i>	307
Нуримбетов Р.И., Лямкина В.А. <i>Предпринимательский университет как фактор социально-экономического развития общества.....</i>	310
Xalmuratov K.P. <i>O'zbekstanda temir jol transportiniñ ekonomikalıq nátiyjeliligın bahalaw.....</i>	312
Jumamuratova G.Sh. <i>Isbilermenlikti rawajlandiriwda innovaciyaliq texnologiyalardiñ roli.....</i>	314
Танирбергенов С. Б. <i>Ўзбекистон Республикаси конституциясида инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси нормаларининг қўлланилиши.....</i>	316
Қудияров А. Р <i>Билим, илим хэм тәрбияда китаптың орнын ойлап.....</i>	317
Отарбаев Ж, Алламуратов А. <i>Сравнительный анализ героев Ивана Гончарова и Николая Гоголя: Обломов и Чичиков.....</i>	319
Қанаатов Е.Е. <i>Фарҳад хэм Шийринниң қәбири Үстиртте ме?.....</i>	321
Шамшаддинова С. С. <i>«Белеули» атамасының келип шығыуы ҳаққында.....</i>	323
Отегенов Х.М. <i>Қорақалпоғистон ҳудудлари Чор Россияси босқини арафасида.....</i>	324
4-SEKSIYA	
REGIONNIŇ RAWAJLANIWINDA TEXNIKA HÁM AWIL XOJALIGI ILIMLERINIŇ ORNI HUDUDIY RIVOJLANISHDA TEXNIKA VA QISHLOQ XO'JALIGI ILMLARINING O'RNI MESTO TEXNICHESKIX I SEL'SKOXOZJAYSTVENNYX NAUK B RAZWITII REGIONA	
Avlakulov A.M. <i>Gaz quvurlarida hosil bo'ladigan suyuqliklar va gazning birgalikdagi harakatlanish qonuniyatlarini o'rganish .....</i>	328
Ayimbetov M.J., Dastenova A.A. <i>Vollastonit tiykarindagi betonniñ fazaliq quramin uyreniw.....</i>	331
Абдурахмонов Н.Ю., Собитов Ў.Т., Курдашев К.Д. <i>Мирзачўл воҳаси ўтлоқи-бўз тупроқларининг физик-кимёвий хоссалари.....</i>	333
Алламуратова Т.К., Холиков К.М., Мирсадиков М., Мукимов М.М., Муратбаева К.И. <i>Иссиқлик сақлаш хусусияти юқори болган икки қатламли икки тарафли тукли трикотажини ишлаб чиқариш усули.....</i>	336
Алламуратова Т.К., Холиков К.М., Мирсадиков М., Мукимов М.М., Муратбаева К.И. <i>Технология получения двухслойного одностороннего плюшевого переплетения на трикотажных машинах.....</i>	338
Bazarbaev Q.O., Bekbauliev R.I. <i>Qishloq xo'jaligi qoldiqlaridan foydalangan holda binolarni qurish uchun barqaror muqobil materiallarni ishlab chiqish.....</i>	339
Bazarbaev Q.O., Ismaylova A.S. <i>Yangi ekologik toza materiallardan foydalanishning qurilish loyihalarini boshqarishga ta'siri: misol tariqasida somon tolasi materiallarini olish.....</i>	341
Бектошев О.Қ. <i>Марказдан қочма куч таъсирида ишовчи қурилмада олиб борилган тажриба натижалари.....</i>	345
Бектошев О.Қ. <i>Режим кўрсаткичларининг самарадорликга таъсири.....</i>	347
Duysenbaeva G.J. <i>Noananaviy agrorudalarni foydalanish va uning tuproq unimdorligiga tasiri.....</i>	349

Джаксымуратов К.М., Акимова А., Жолдасбаева А. Алланазаров К, Орынбаев С. Освоение Каракалпакского Устюрта в целях устойчивого развития региона.....	350
Reymova F.N., Iskenderov K.S., Jawmitbaeva Sh.T., Sársenbaeva J.Ó. Tiykargi awil-xojaliq egin túrleri ushin mineral tóginlerdi qollaw normalari hám agrotexnik múddetleri.....	353
Reymova F.N., Kazakbaeva M.E., Bekniyazova T.A. Qashqar bede (donnik) ósimliginiń topiraq ónimdarlıgına tásiiri.....	354
Reymova F.N., Jumabaeva M.O., Maratova N.A. Kúlreń qońir topiraqlar quramındaǵı aziqliq elementlerdiń muǵdarin úyreniw.....	355
Igamberdiyev A.A., Jumabaev Sh.M. Solar panels - energy saving technologies.....	357
Исмайллов К.А. Состояние и перспективы развития солнечной энергетики в республике узбекистан....	359
Қурвантаев Р., Султашова О., Убайдуллаев К., Жанабаева А. Шўрланган тупроқларнинг шаклланишида гидрогеокимёвий жараёнлар.....	361
Jumamuratov D., Allanazarov B. Oqova suvlarini tozalashda mahalliy xomashyolardan foydalanish.....	367
Жумамуратов Д.К. Оптимальные управления водными ресурсами крупных магистральных каналов с каскадами насосных станции.....	369
Markabaeva Q.T., Isakbaev B.A., Jolimbetov M.B. Transport sistemasin rawajlanıwınıń keleshekleri hám xaliq punktlerinde piyadalar háraketin shólkemlestiriw.....	375
Мамбетназаров Б.С, Кунназаров У.Б, Бекбанов А, Смайлова Г. Маккажўхори навларининг сугориши тизимининг тупроқнинг механик таркибининг ўзгаришига таъсири.....	378
Nazibekov A.K., Jumabaev A.B., Aitmanov A.A. Yo'l qoplamasi ravonligining taxlili.....	381
Ongarbaev A. M., Alimbaev A.B., Ibragimova I. Z. Qaraqalaqstan Resublikasiniń shól sháráyatında avtomobil jolların kókelemzarlastiriwdiń ózine tán ózgesheliklari.....	387
Otepbergenov Sh.T., Qurbonazarov S.E. Car generator and voltage regulator.....	389
Оттепбергенов Ш.Т. Геотермальный энергетический потенциал узбекистана.....	393
Оттеулиев Ж.Б., Омаров А. Дон дуккакли ўсимликларни сугориши меъёрларининг тупроқларнинг агрофизик хоссаларида таъсири.....	394
Qurbonazarov S.E, Yo'ldashev T.M. Gravity batteries – the future of alternative energy sources.....	396
Radjabov Sh.B, Xursanov F.R., Esnazarova D.M. Voltage and reactive power adjustment in industrial enterprises.....	399
Реймов П.Р., Стагов В.А., Худайбергенов Я.Г., Султашова О.Г. Процессы коркообразования и генезис солончаков в опустыненных пост-дельтовых ландшафтах.....	401
Sauxanov J. K., Utepbergenov A. O. Temir yo'l transporti tuzilmaviy bo'limlari samaradorligini iqtisodiy baholash.....	403
Sobirjonov A., Meliyev V. O'rta Osiyo mintaqasining ximmotologik muammolari.....	405
Tolegenov B.D ¹ ., Jumabaev D.M ² ., Rasbergenov B.A ¹ . Nókis qalasında avtomobillerdi saqlaw orınların rejlestiriwdegi mashqalardı sheshiwdiń bashı baǵdarları boyınsha usınıslar.....	408
Toreev A.L., Kosbergenova N.M. Qala qurılısında qizil sızıqlar hám qurılıstı tártipke saliw liniyalariniń waziypasi hám roli.....	410
Таджимов А.Б., Кошанова Р.Е. Переработка органических отходов методом компостирования.....	412
Тлеуов Н.Р., Жангабаев Д. М., Хожамуратова Р.Т. Қорақалпоғистон Республикаси шароитида коллектор – зовур сувларининг турли таъминганлик йилларда гидрокимёвий режимининг шаклланиши. 413	413
Umarov B.S., Shaymanov M.R., Abdulazizov B.B. Ensuring long-term operation of transformer oil.....	417
Umarov B.S ¹ . Abdiraxmonov I.S ² , Xursanov F.R ² , electric energy saving the differences of servo and step motors and the use in industry.....	419
Umirova L. F. Phaseolus auerus l. turiga mansub mahalliy va xorijiy namunalarining fotosintetik pigmentlar tahlili.....	421
Uzakov T. J., Isakova D. M. Mámleketimizde quyash energiyasınan paydalanıw múmkınshiliklari.....	424
Хабибуллаев А.Ж., Казакбаев Б.М., Мухамедғалиев Б.А. Некоторые пути решения проблемы твердых промышленных отходов.....	426
Yo'ldashev T.M., Abdiraxmonov I.S., Radjabov Sh.B. Principle of obtaining electrical energy from solar energy.....	428
Чориева З.Қ. Сурхондарё вилояти шароитида анор навларини томчилатиб сугориши меъёрининг ҳосилдорлик ва мева сифатида таъсири.....	431
Юнусова С.О., Сидиков С. Инновационные технологии в улучшении гумусного состояния почв и повышении плодородия в условиях интенсивного земледелия.....	433
5-SEKCIYA	
FAN VA TA'LIMDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI TADBIQ ETISH MASALALARI	

TÁLIM HÁM BILIMLENDIRIWDE INNOVATSIYALÍQ TEXNOLOGIYALARDÍ QOLLANÍW MÁSELELERI	
ВОПРОСЫ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В НАУКЕ И ОБРАЗОВАНИИ	
Abdurazakova P.S. <i>O'zbekistonda maktabgacha ta'lim-tarbiya masalasi</i>	436
Абдувалиева Ф.М., Хушматов Ш.С. <i>Андижон шаҳрида жойлашган мактаблар ўқувчилари жисмоний ривожланиш даражаси таҳлили</i>	438
Aytmuratov A. <i>Sanli texnologiyalardn lingvistikaliq ulyreniwdn ameliy ahmiyeti</i>	440
Ahadov F.V. <i>Hozirgi zamon ilm-fan talimning dolzarb muammolari</i>	442
Allambergenov D.M. <i>Tarjima sifatini aniqlashda qiyosiy metod (A. Oripov she'riyati misolida)</i>	443
Абатов Ж. О. <i>Тасвирий санъат дарсларини бадиий адабиётга боғлаб ўқитиш</i>	445
Аллашева Н. А. <i>Минтақа саноатини бошқаришнинг инновацион тизимини такомиллаштиришнинг хорижий тажрибалари</i>	448
Арзиев А.С., Сарсенбаев Т.Т., Айтмуратов А.М. <i>Различные геометрические фигуры на одной модели в методе построения</i>	450
Асомидинова д.у., Шахмурова Г.А. <i>Использование коучингового подхода в обучении биологии</i>	452
Аманова А.А., Султангадиева Г.М. <i>Инновационные подходы в образовании для стимулирования творческого мышления учащихся</i>	454
Аманова А.А., Атаниязова М.М. <i>Вопросы применения инновационных технологий в процессе обучения современной школы</i>	456
Bazarbaeva A. Q. <i>Keleshekте bolajaq t'arbiyashilardn kognitiv q'abiletlerin rawajlandirwda shnig'iwlardi alip barwdaqi yetekshilik roli ham oni o'tkeriwdegi tayarligi</i>	458
Bektursinova L Joldasova X. <i>Jaslardi sha'araq mun'asabeterine tayarlaw mashqalasi</i>	460
Berdiqulov R.Sh. Ravshanov U.J. <i>Kimyo o'qitishda mantiqiy fikrlashning ahamiyati</i>	462
Baumenova K.S. <i>Pisa xalqaro dasturining o'quvchilar bilim sifatini baholashdagi mezonlari</i>	464
Бекбергенов А.А. <i>Талабаларда миллетлараралық қарым-қатнаста коммуникатив мәданиятты раўажландыруў мәселелери</i>	466
Dauletova G.M. <i>Moslashishning ijtimoiy-psixologik sifatlari</i>	468
Dosjanova G.F., Kenjebaeva N. <i>Tehnologiyaliq talim jonelisinde q'aniygelik panlerdi oqitiwda talim texnologiyalari</i>	470
Джуманиязов У. И. <i>Олий таълим муассасалари моделларини трансформациялаш</i>	472
Erjanova G. <i>Tarix darsida tanqidiy fikrlash ku'nikmasini rivojlantirish metodikasi</i>	473
Zaripbaev K.Sh., Sultanova G.Sh., Aytoreev A.I., Aytbaeva H.B., Aymurzaeva L.G. <i>Ximiya panin oqitiwda joybarlaw metodni qollanilwi</i>	475
Зулфқоров Х.З., Умаралиева М.Т., Шахмурова Г.А. <i>Применения инновационных технологий в медицинском лицее на занятиях по биологии</i>	477
Intatov A.R., Ayubov SH.R. <i>Milliy ekonomikamizdi innovatsiyaliq rawajlandirwdi bahalaw sistemasini ahmiyeti</i>	479
Ismailova A. Joraeva M. <i>Lipas dizayni panin oqitiwda zamanagoy usil ham texnologiyalardan paydalanilwi</i> ...	482
Isakova G.Q., Tajetdinova B. B. <i>Pedagog kadrlar oyinda akademik erkinlik pikirin rawajlandirwdn pedagogik mexanizmleri-bugingi künde shet el universitetler misolinda</i>	483
Kalabaeva M. A. <i>Ingliz tilidagi idiomalarni o'rgatishdagi muammolar</i>	485
Karamanova G, Utemuratova X. <i>Tariyx oqitiwda ekologiyaliq t'arbiyani aktual maseleleri</i>	488
Kalmuratova L.J. <i>Improving students' speaking skills by using snake and ladder games</i>	490
Kenjebayeva R. <i>Dars jarayonida yozma nutq ustida ishlash</i>	493
Khadjieva D., Ermukhanbetova F. <i>Some peculiarities of substitutions of verbal phraseological units</i>	495
Kurbanova R.J. <i>Oliy ta'limda zamonaviy ta'lim modelining pedagogik-psixologik yondashuvlari</i>	497
Кожикбаева З.А. <i>Креативлик пикирлеўде импровизациялық қубылыс</i>	500
Кошанов Б.А. <i>Роль Чарджау Абдирова в развитии университетской науки</i>	502
Qalmuratov B.S., Abdirmanova M. J. <i>Sanaat karxanalarında tutinw tovarlarin islep shigariw procesinde basekige shudamlı ortalıqtı qalıplestirw</i>	504
Qutlimuratov K.X., Qalimbetov B., Arzieva G.K. <i>Nawayi shigarmalarında ilimni ulig'lanilwi</i>	507
Mamutova Yu. R. <i>Development of reading skills and abilities in the context of studying english fiction</i>	510
Maturazova Z. M. <i>Etnik o'zlikni anglashni shakillantirishning psixologik shartlari</i>	513
Mukhtarov E. K. <i>Quantum tunneling effect: its teaching in higher education institutions</i>	515
Nasirov P.B., Arziyeva R.A. <i>Ta'lim jarayonida axborot texnologiyalarini qo'llashning istiqbolli yo'llari</i>	518

Orinbaeva K. B., Muftullayeva G. S. «Ishqoriy-yer metallar» mavzusini o'qitishda zamonaviy metodlardan foydalanish.....	519
Rajapova K. M. Ona tili darslarida o'quv topshiriqlar ustida ishlash usullari	521
Saidboyeva B. E. Oliy ta'lim tizimida o'qituvchilarning pedagogik mahoratini va psixologik salohiyatini oshirish tadqiqotlari	524
Сагиндикова Н.Ж., Арзиева Г. Замонавий жамиятда гендер масъулиятини ривожлантириши учун зарур шартлар.....	525
Sadikova A.M., Abdullaeva H.B. Tálim hám bilimlendiriwde innovatsiyaliq texnologiyalardi qollaniw máseleleri.....	528
Сагиндикова Н.Ж., Базарбаева А.Б. Мотивация с позиции разнообразных качественных методов исследования.....	529
Сейтова Д.У. Разработка методики преподавания интернациональных терминов в контексте современных компьютерных средств обучения.....	531
Султанов А. Специфика проблемного обучения философии науки	533
Смамутова Ш.А. Жоқарғы оқыу орынларында проблемалы-модульлик оқытыу технологиясы	535
Turemuratova A.B. Oliy ta'limda pedagogik va psixologik metodlarni qo'llashning zamonaviy innovatsiyalarga asoslangan modeli.....	537
Турумбетова З.Ю., Кайпназарова Д. Н. Педагогико-психологические особенности воздействия на поведение детей дошкольного возраста.....	539
Турсынбекова И.Ж. Обучение студентов с помощью мультиагентной системой concept.....	541
Toshmanov N. J., Raximova K. A. Ro'ziyeva M. U. Tabiiy fanlardan virtual laboratoriya dasturlari ishlab chiqish va undan foydalanish metodi.....	543
Urazova N. U. Turli didaktik o'yinlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati.....	550
Узакбергенова З.Д., Джуманиязова Г.Дж. Утениязов Б.Х., Туркпенбаева Т.Б. Применение методики предметно - интегрированного обучения (clil) на занятиях химии	551
Узакова А.К. Использование современных информационных технологии в учебном процессе	553
Yusupov D.T., Malikova O. R. Fan va ta'limga innovatsion texnologiyalarni joriy etish: tajriba va istiqbollar	554
Yusupov D.T., Malikova O. R. Texnologik ta'limda innovatsion texnologiyalarni ahamiyati.....	556
Юсупова Ж. К. Инновацион жараянларни бошқаришида кадрлар салоҳиятининг ўрни	558
Yangibayeva B. Y, Djumambetova D. Pragmatic aspects of making and responding to complaints in an intercultural context.....	560